

FALEŠNÍ AMERIČTÍ VOJÁCI JSOU TESTEM MEDIÁLNÍ GRAMOTNOSTI DOSPĚLÉ POPULACE, MNOHO ZE STARŠÍCH UŽIVATELEK A UŽIVATELŮ INTERNETOVÝCH SLUŽEB SELŽE A PŘIJEDE O CELOŽIVOTNÍ ÚSPORY

Kamil KOPECKÝ

Důvěřuj, ale prověřuj, toto heslo by se mělo vybavit každému, kdo se v online světě pokouší seznámit. Při internetovém seznamování totiž hrozí celá řada rizik, ať už jde o rizika spojená se sexuálním obsahem (kybergrooming, sextortion, revenge porn, webcam blackmailing) či o různé druhy podvodů - typicky např. tzv. romance scam. Zpozornět by pak měli především starší uživatelé internetu, kteří jsou osamělí, terčem se však mohou stát i osoby, které věří, že díky seznamování snadno zbohatnou, protože se seznámili s někým, kdo disponuje velkým množstvím finančních prostředků. Bohužel počty podvedených a finanční částky, o které oběti podvodu přišly, neustále narůstají.

Co je to romance scam?

Romance scam (romantický podvod) je typ podvodu, při kterém se podvodník pokouší získat důvěru a citovou náklonnost oběti prostřednictvím online komunikace, často prostřednictvím seznamovacích webů, aplikací nebo sociálních médií. Cílem podvodníka je především získat peníze, dary nebo osobní/citlivé informace od oběti.

Podvodníci si často vytvářejí falešné profily s atraktivními fotografiemi a zajímavými životními příběhy, aby zaujali své oběti. Během komunikace se snaží rychle vytvořit citové pouto, aby získali důvěru oběti. Jakmile je důvěra získána, podvodník začne vymýšlet různé důvody, proč potřebuje peníze - jako například naléhavé lékařské výdaje, cestovní náklady nebo problémy s vízem.

Za koho se podvodníci vydávají?

V případě romance scamu se podvodníci často vydávají za osoby, které působí atraktivně, spolehlivě a důvěryhodně. Mezi běžné falešné identity patří:

A. **Vojáci:** Podvodníci se často vydávají za vojáky (zejména za americké), protože tato role je spojována s hrdinstvím, loajalitou a důvěryhodností. Navíc mohou vytvořit výmluvy, proč nemohou oběť potkat osobně nebo proč potřebují finanční pomoc kvůli svému nasazení v zahraničí.

B. **Lékaři a zdravotníci:** Podvodníci mohou tvrdit, že jsou lékaři nebo zdravotními pracovníky, protože tyto profese jsou vnímány jako prestižní a spolehlivé. Mohou také vymýšlet důvody, proč nemohou oběť potkat osobně, například kvůli pracovní zaneprázdněnosti nebo humanitárním misím v zahraničí.

C. **Inženýři a podnikatelé:** Podvodníci se často vydávají za úspěšné inženýry nebo podnikatele, aby vzbudili dojem finanční stability a úspěchu. Mohou vytvářet scénáře, ve kterých potřebují peníze na dokončení důležitých projektů nebo řešení neočekávaných problémů.

D. **Vdovy/vdovci s dětmi:** Podvodníci se mohou vydávat za vdovy nebo vdovce s dětmi, aby vyvolali soucit a emocionální pouto s obětí. Mohou tvrdit, že potřebují finanční pomoc pro své děti nebo kvůli naléhavým výdajům.

E. **Zahraniční celebrity:** Např. zpěváci či herci, kteří jsou slavní a kteří na nás narazili zcela náhodou.

Je důležité si uvědomit, že podvodníci mohou přijmout jakoukoli

identitu a mohou se vydávat za kohokoli. Proto je důležité být opatrný a kritický při komunikaci s novými lidmi online a chránit své osobní a finanční informace.

Jak se chránit před romance scamem?

Pozorně prozkoumejte profily osob, se kterými komunikujete: Důkladně si prohlédněte profily osob, s nimiž se seznamujete online. Všímejte si detailů, jako jsou gramatické chyby, nejasné informace nebo příliš rychlé prohlubování emocionálního vztahu.

Ověřujte informace: Pokud máte podezření, zkontrolujte informace, které vám poskytují. Například můžete použít reverzní vyhledávání obrázků, aby jste zjistili, zda jsou fotografie autentické nebo zkopírované z jiných zdrojů.

Neposílejte peníze: Nikdy neposílejte peníze nebo údaje o svých bankovních účtech osobám, které jste nikdy osobně nepotkali. Žádná opravdová láska by neměla vyžadovat finanční podporu.

Požádejte o videohovor: Pokud máte podezření, požádejte osobu o videohovor. Podvodníci často odmítají videohovory, protože nemohou potvrdit svoji falešnou identitu.

Nejednejte zbrkle a bez rozmyslu: Pokud vás někdo tlačí k rychlému vývoji vztahu nebo požaduje peníze, buďte opatrní. Opravdová láska si vyžaduje čas a trpělivost.

Informujte se: Vzdělávejte se o nejnovějších romance scam a podvodných taktikách, abyste byli připraveni je rozpoznat.

Sdílejte své zkušenosti: Mluvte se svými přáteli a rodinou o svých online zkušenostech a získávejte jejich názory. Často mohou vnější pozorovatelé lépe rozpoznat varovné signály, že jste se stali terčem podvodu.

Prevíti na síti

Jednoduchý a srozumitelný přehled o různých druzích podvodného

chování, vám může poskytnou náš videoseriál Previti na síti - konkrétně díl věnovaný scamu.

Proč je důležitá mediální gramotnost?

Mediální gramotnost je schopnost kriticky analyzovat, hodnotit a vytvářet sdělení v různých formách médií. V případě podvodů, jako jsou romance scamy, je mediální gramotnost důležitá z následujících důvodů:

Rozpoznání falešných zpráv a informací: Mediálně gramotní lidé jsou schopni rozpoznat falešné zprávy, fotografie nebo informace, což jim může pomoci odhalit podvodníky a předejít možným ztrátám (finančním či jiným).

Ověření zdrojů: Mediální gramotnost zahrnuje schopnost ověřit zdroje informací a rozpoznat důvěryhodné zdroje. To může pomoci při ověřování informací poskytnutých potenciálním podvodníkem.

Zdravá skepse: Mediálně gramotní jedinci mají zdravou dávku skepse vůči informacím a tvrzením, která se jim dostávají, což znamená, že jsou méně náchylní k manipulaci a podvodům.

Ochrana osobních údajů: Mediální gramotnost zahrnuje také povědomí o ochraně osobních údajů a digitální bezpečnosti. Mediálně gramotní lidé si uvědomují rizika spojená s poskytováním osobních nebo finančních informací online a dokáží chránit své údaje před zneužitím.

Sdílení informací: Mediálně gramotní jedinci rozumí důležitosti sdílení informací o podvodech a varování ostatních. Tím mohou pomoci předcházet dalším obětem a zvýšit povědomí o těchto hrozbách.

Vzdělávání a osvěta: Lidé s dobrou mediální gramotností se pravděpodobněji zapojí do vzdělávání a osvěty o podvodech, což může přispět k vytvoření silnější a bezpečnější online komunity.

Celkově je mediální gramotnost klíčovým nástrojem v boji proti podvodům, protože pomáhá jednotlivcům rozpoznat a

odhalit podvodníky, chránit své osobní údaje a finanční zdroje, a informovat a varovat ostatní o rizicích.

Pro E-Bezpečí
Kamil Kopecký
a ChatGPT4